

Obawy przed zarażeniem się koronawirusem i ocena działań rządu w maju

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2020/21

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W maju po raz kolejny zapytaliśmy naszych respondentów o ich obawy przed zarażeniem się koronawirusem oraz o ocenę polityki rządu wobec epidemii¹. Badanie było realizowane w okresie wyraźnie już opadającej fali zakażeń SARS-CoV-2 i zmniejszania się liczby zajętych łóżek covidowych. Towarzyszyło temu przyspieszenie akcji szczepień i rozpoczęcie procesu luzowania obostrzeń.

OBAWY PRZED ZARAŻENIEM SIĘ KORONAWIRUSEM

W maju obawy przed zarażeniem się koronawirusem znacząco się zmniejszyły, nadal jednak ponad połowa dorosłych (55%, o 9 punktów mniej niż w kwietniu) obawia się zarażenia, w tym blisko co piąty (18%, spadek o 5 punktów) wyraża duże obawy.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (372) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

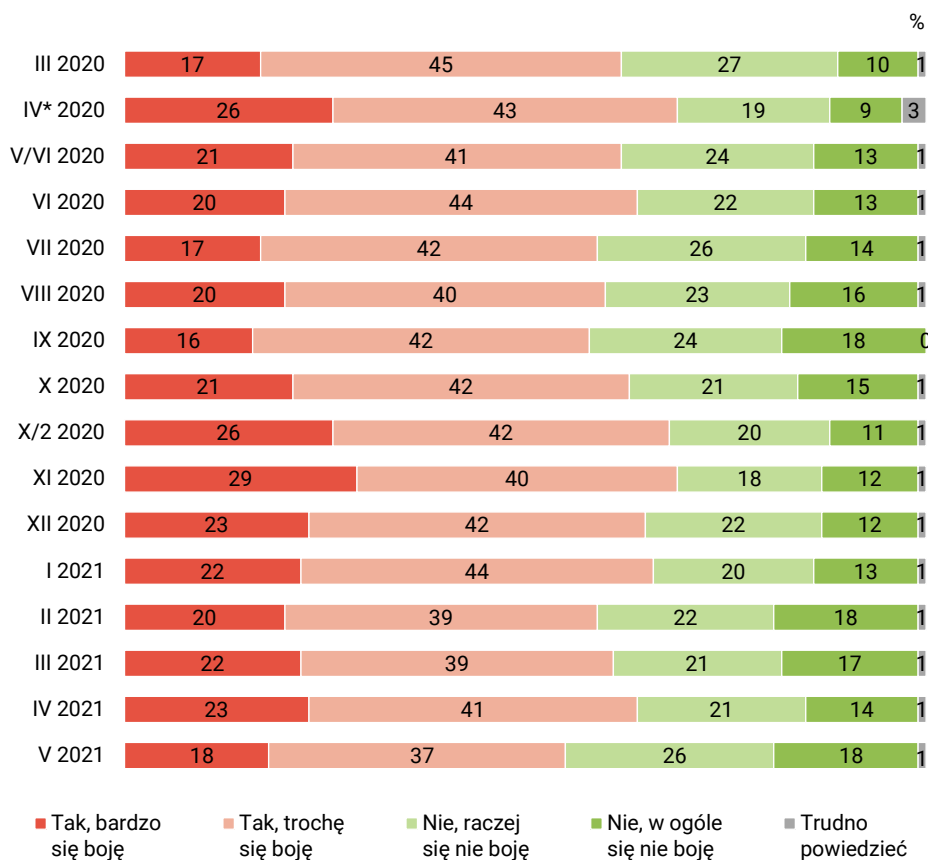
Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej, do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 6 do 16 maja 2021 roku na próbie liczącej 1163 osoby (w tym: 54,8% metodą CAPI, 30,0% – CATI i 15,2% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

RYS. 1. Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?

* Badanie przeprowadzone w czasie lockdownu na próbie internautów

Skala obaw przed zarażeniem się koronawirusem zależy przede wszystkim od wieku – im starsi respondenci, tym silniejszy niepokój z tym związany. Zarażenia obawia się ogółem 70% badanych mających co najmniej 65 lat i jedynie niespełna co trzeci ankietowany do 24 roku życia (32%).

TABELA 1

Wiek	Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?				
	Tak, bardzo się boję	Tak, trochę się boję	Nie, raczej się nie boję	Nie, w ogóle się nie boję	Trudno powiedzieć
	w procentach				
18–24 lata	3	29	42	25	2
25–34	7	32	35	24	1
35–44	13	36	30	20	1
45–54	15	45	21	18	0
55–64	26	42	19	12	1
65 lat i więcej	34	36	19	11	0

Co ciekawe, zaszczepienie nawet dwoma dawkami szczepionki nie eliminuje obaw przed zakażeniem. Większość zaszczepionych (wśród których dominują osoby w wieku 55+) deklaruje mniejsze lub większe obawy przed zachorowaniem. Generalnie są one skorelowane z chęcią zaszczepienia się przeciw COVID-19.

TABELA 2

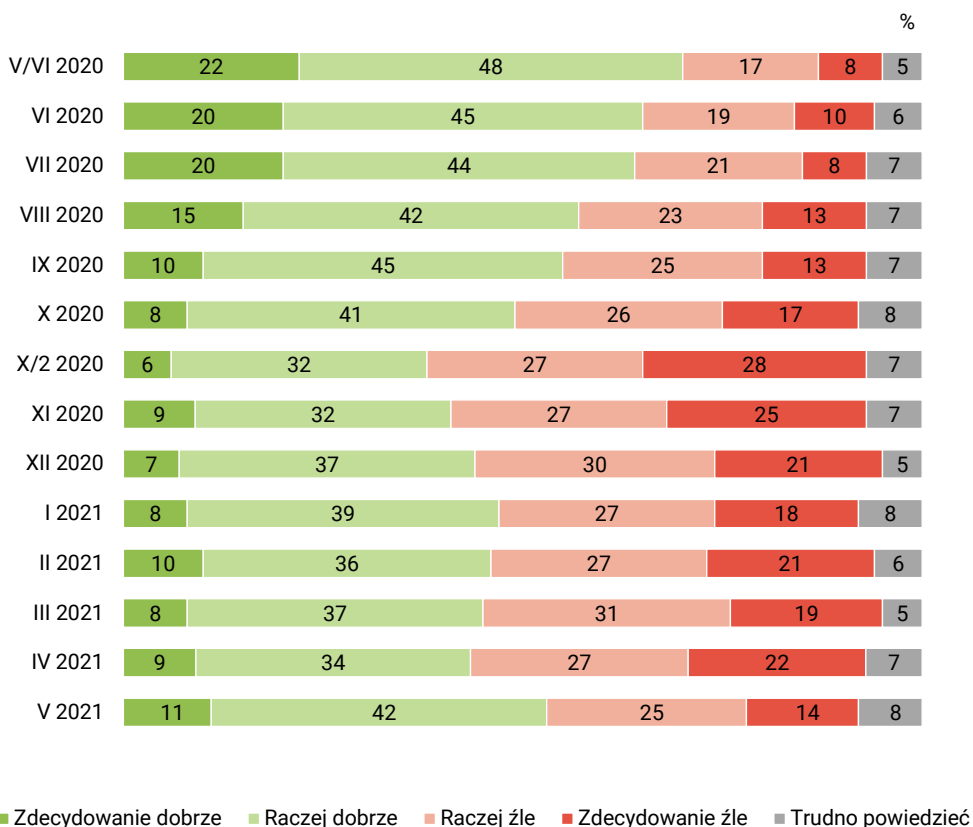
Czy chciał(a) Pan(i) zaszczepić się przeciw COVID-19?	Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?					
	Tak, bardzo się boję	Tak, trochę się boję	Nie, raczej się nie boję	Nie, w ogóle się nie boję	Trudno powiedzieć	
	w procentach					
Zdecydowanie tak	24	42	23	11	0	
Raczej tak	11	50	26	13	0	
Raczej nie	8	25	52	14	1	
Zdecydowanie nie	6	14	27	52	1	
Już zaszczepiłem(a) się	jedną dawką	30	43	18	9	0
	dwiema dawkami	25	38	25	11	1
Trudno powiedzieć	8	47	26	17	2	

JAK RZĄD RADZI SOBIE ZE ZWALCZANIEM EPIDEMII?

W maju znacząco poprawiły się oceny działań rządu w zwalczaniu epidemii. Ogółem 53% badanych (o 10 punktów więcej niż w kwietniu) uważa, że rządzący gabinet dobrze radzi sobie z ograniczaniem epidemii. Krytycznie politykę rządu w tym zakresie ocenia 39% respondentów.

CBOS

RYS. 2. Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?

Spośród cech społeczno-demograficznych badanych postrzeganie działań rządu wobec epidemii określa przede wszystkim wiek. Im starsi respondenci, tym lepiej oceniają politykę obecnego gabinetu w tym zakresie – i odwrotnie. Starania rządu mające na celu ograniczenia epidemii budzą aprobatę większości badanych w wieku 45+, krytycznie ocenia je natomiast większość osób poniżej 35 roku życia. Ankietowani mający od 35 do 44 lat są podzieleni w opiniach na ten temat.

TABELA 3

Wiek	Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
18–24 lata	33	63	4
25–34	36	53	12
35–44	45	45	9
45–54	57	39	5
55–64	65	28	7
65 lat i więcej	71	20	9

Postrzeganie działań rządu wobec epidemii różnicuje także status społeczno-ekonomiczny i wielkość miejsca zamieszkania. Z polityki urzędującego gabinetu częściej niż przeciętnie zadowolone są osoby z wykształceniem podstawowym (75%) i zasadniczym zawodowym (69%), respondenci średnio i słabo sytuowani – o miesięcznych dochodach *per capita* poniżej 2000 zł (62%), a także mieszkańcy wsi (59%, w tym rolnicy – 66%) i małych miast (61%). Dezaprobatę podejmowanych przez rząd działań najczęściej wyrażają badani z wykształceniem wyższym (50%), osoby względnie dobrze sytuowane – mające miesięcznie do dyspozycji co najmniej 3000 zł *per capita* (57%) oraz mieszkańcy największych miast (52%).

Opinie o skuteczności działań obecnego gabinetu w walce z epidemią są jednak przede wszystkim wyrazem nastawienia do urzędującej władzy i zależą od orientacji politycznej i – szerzej – światopoglądowej. Zadowolonych z działań podejmowanych przez rząd jest trzy czwarte badanych deklarujących prawicowe poglądy polityczne, blisko dwie trzecie identyfikujących się z lewicą (63%) ocenia je krytycznie. Ponadto opinie o działaniach rządu są tym lepsze, im częstszy udział w praktykach religijnych. W elektoratach starania rządu doceniają głównie zwolennicy PiS (i partii koalicyjnych), większość potencjalnych wyborców ugrupowań opozycyjnych cieszących się obecnie największym poparciem społecznym walkę z epidemią koronawirusa ocenia źle.

TABELA 4

Potencjalne elektoraty	Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	92	5	3
Polska 2050 Szymona Hołowni	35	60	5
Koalicja Obywatelska (PO, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	28	65	7
Konfederacja Wolność i Niepodległość (KORWiN, Ruch Narodowy, Braun)	25	63	12
Lewica (Nowa Lewica – dawnej SLD, Wiosna, Lewica Razem)	24	73	3

Postrzeżenie działań rządu mających na celu zwalczanie epidemii jest dość ściśle powiązane z oceną organizacji programu szczepień przeciw COVID-19. Osoby zadowolone z organizacji szczepień na ogół doceniają wysiłki rządu, niezadowoleni – wypowiadają się z dezaprobatą o efektywności działań rządu w walce z epidemią.

TABELA 5

Jak, ogólnie rzecz biorąc, Pan(i) ocenia organizację szczepień przeciw COVID-19?	Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Dobrze	66	28	6
Źle	16	78	6
Trudno powiedzieć	32	47	21

Na ogólną ocenę działań rządu w tej kwestii wpływa także stosunek do wprowadzanych ograniczeń oraz ocena wsparcia dla firm, które ucierpiały w wyniku pandemii, i ich pracowników.

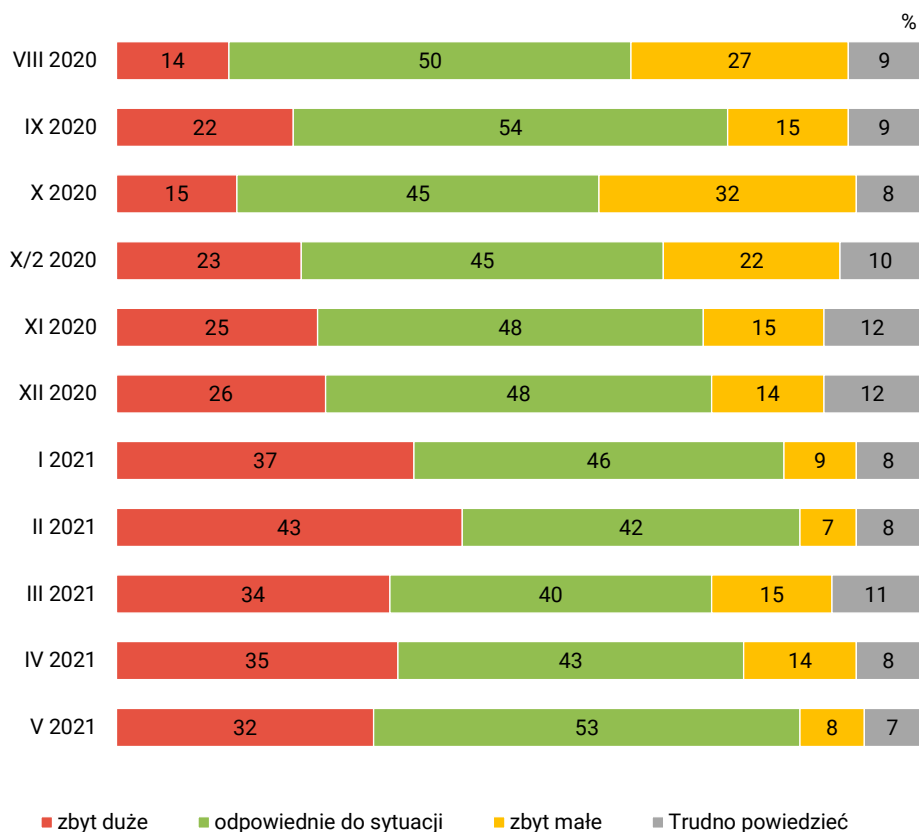
POSTRZEGANIE OGRANICZEŃ I RESTRYKCJI

W maju następowało stopniowe luzowanie obostrzeń, m.in. od początku maja mogły wznowić działalność zakłady fryzjerskie i kosmetyczne w całej Polsce, 4 maja otwarte zostały muzea i galerie sztuki oraz sklepy budowlane, meblowe i galerie handlowe, a dzieci z klas I-III wróciły do nauki stacjonarnej, od 8 maja hotele mogą znów przyjmować gości. Pod koniec realizacji badania weszły w życie kolejne decyzje: od połowy miesiąca nie ma obowiązku noszenia maseczek na świeżym powietrzu, lokale gastronomiczne mogą przyjmować klientów w ogródkach, zaś uczniowie klas IV-VIII oraz szkół ponadpodstawowych uczą się w trybie hybrydowym.

Znoszenie obostrzeń w dużej mierze wychodzi naprzeciw oczekiwaniom społecznym. Ponad połowa badanych (53%) w maju deklaruje, że obowiązujące ograniczenia są adekwatne do sytuacji. Blisko co trzeci (32%) uważa, że są one zbyt duże, a tylko 8% ocenia je jako niewystarczające.

CBOS

RYS. 3. Czy obowiązujące obecnie ograniczenia i restrykcje są:

Stosunek do obowiązujących restrykcji i ograniczeń zależy w głównej mierze od wieku i związanych z nim obaw przed zarażeniem się koronawirusem. Większość osób w wieku 45+ uważa istniejące obostrzenia za adekwatne do sytuacji. Im młodsi respondenci, tym częstsze przekonanie, że są one nadmierne.

Stosunek do obostrzeń wiąże się z nasileniem obaw przed zakażeniem koronawirusem. Im większe obawy, tym częstsza akceptacja istniejących ograniczeń i tym częstsze przekonanie, że są one zbyt małe.

TABELA 6

Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?*	Czy obowiązujące obecnie ograniczenia i restrykcje są:			
	zbyt duże	odpowiednie do sytuacji	zbyt małe	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Tak, bardzo się boję	13	63	18	6
Tak, trochę się boję	23	63	6	8
Nie, raczej się nie boję	39	48	6	7
Nie, w ogóle się nie boję	60	29	3	8

* Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć”

Poparcie dla istniejących ograniczeń stosunkowo najczęściej wyrażają badani deklarujący prawicowe poglądy polityczne – blisko dwie trzecie spośród nich (63%) uważa, że są one odpowiednie do sytuacji. W elektoratach przekonanie to podzielają głównie wyborcy Prawa i Sprawiedliwości, ale także spora część uwzględnionych w analizach wyborców ugrupowań opozycyjnych. Wyjątek stanowi elektorat Konfederacji, w którym dominuje opinia, że obowiązujące obostrzenia są nadmierne.

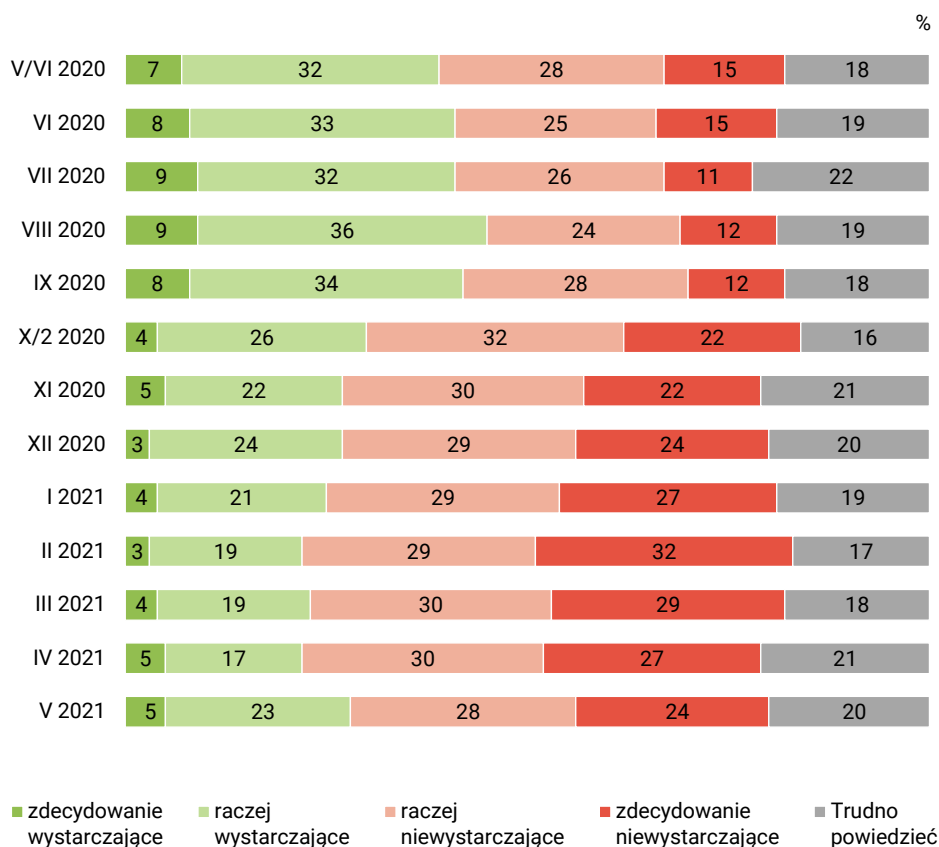
TABELA 7

Potencjalne elektoraty	Czy obowiązujące obecnie ograniczenia i restrykcje są:			
	zbyt duże	odpowiednie do sytuacji	zbyt małe	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Konfederacja Wolność i Niepodległość (KORWiN, Ruch Narodowy, Braun)	70	25	2	3
Polska 2050 Szymona Hołowni	36	45	7	12
Koalicja Obywatelska (PO, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	36	39	13	12
Lewica (Nowa Lewica – dawniej SLD, Wiosna, Lewica Razem)	39	46	12	3
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	12	74	9	5

OCENA WSPARCIA DLA FIRM I PRACOWNIKÓW

W ciągu ostatniego miesiąca poprawiła się także ocena skali pomocy państwa dla firm, które ucierpiały w efekcie pandemii i wprowadzonych ograniczeń. Odsetek osób oceniających, że działania rządu mające pomóc firmom i ich pracownikom są wystarczające, wzrósł z 22% do 28%. Nadal jednak przeważa przekonanie, że wsparcie ze strony państwa jest niewystarczające – tego zdania jest 52% ankietowanych (o 5 punktów mniej niż w kwietniu).

RYS. 4. Czy działania rządu mające na celu pomoc polskim firmom i ich pracownikom są:

Przekonanie, że wsparcie państwa dla firm i pracowników jest zbyt małe w stosunku do potrzeb, przeważa w większości grup społeczno-demograficznych. Częściej niż przeciętnie krytyczne wobec rządu opinie formułują ludzie do 34 roku życia (70%) oraz mający od 35 do 44 lat (60%), osoby z wykształceniem średnim (60%) i wyższym (65%), respondenci o miesięcznych dochodach co najmniej 3000 zł *per capita* (71%) oraz mieszkańcy dużych miast – liczących od 100 000 do 499 999 ludności (59%) lub więcej (63%). Do najbardziej krytycznych należą właściciele firm (77%). Dobre oceny działań rządu mających na celu pomoc polskim firmom i ich pracownikom przeważają wśród osób starszych – w wieku 65+ (38%), ankietowanych z wykształceniem podstawowym (41%) i rencistów (43%).

Opinie w tej kwestii w głównej mierze zależą od orientacji politycznej. Badani identyfikujący się z prawicą wsparcie dla firm i pracowników częściej postrzegają jako wystarczające (45%), niż niewystarczające (33%). Większość deklarujących lewicowe lub centrowe poglądy polityczne uważa, że jest ono niedostateczne (odpowiednio 72% i 61%).

Przekonanie, że pomoc państwa dla firm i pracowników jest wystarczająca, podziela większość sympatyków Prawa i Sprawiedliwości. Zwolennicy ugrupowań opozycyjnych w zdecydowanej większości są przeciwnego zdania.

TABELA 8

Potencjalne elektoraty	Czy działania rządu mające na celu pomoc polskim firmom i ich pracownikom są:		
	wystarczające	niewystarczające	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	58	17	25
Polska 2050 Szymona Hołowni	13	76	11
Koalicja Obywatelska (PO, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	12	77	11
Konfederacja Wolność i Niepodległość (KORWiN, Ruch Narodowy, Braun)	12	80	8
Lewica (Nowa Lewica – dawniej SLD, Wiosna, Lewica Razem)	11	75	14

Wyraźny spadek liczby zakażeń SARS-CoV-2 w Polsce przyczynił się do zmniejszenia obaw przed zachorowaniem, choć nadal są one dość powszechne. Poprawa sytuacji epidemicznej, przyspieszenie akcji szczepień oraz stopniowe luzowanie obostrzeń przełożyły się na poprawę ocen polityki rządu wobec epidemii. Nadal najwięcej krytycznych opinii budzi pomoc państwa dla firm, które ucierpiały w związku z pandemią – w ocenie większości Polaków jest ona zbyt mała w stosunku do potrzeb.

Opracowała

Beata Roguska